

V České republice vyroste nové centrum excelence biologického výzkumu

Tetyana Kobets

Ve Vestci u Prahy zanedlouho vznikne s podporou Evropského fondu regionálního rozvoje nová výzkumná instituce evropského významu. Na projektu výstavby Biotechnologického a biomedicínského centra Akademie věd a Univerzity Karlovy ve Vestci (BIOCEV) se podílí šest ústavů Akademie věd ČR a dvě fakulty Univerzity Karlovy.

Moderní výzkumné centrum o velikosti cca 26 tis. m² se bude stavět na pozemku Akademie věd o rozloze 5,5 ha. Po dokončení nabídne několik set nových pracovních příležitostí v rámci 54 výzkumných týmů. Studovat by zde mělo až 250 postgraduálních a magisterských studentů.

Projekt BIOCEV je založen na třech pilířích:

- *Především je to samotný výzkumný program rozdělený do pěti programových okruhů a unikátní technologické vybavení v servisních laboratořích.*
- *Druhým pilířem je efektivní přenos poznatků a výsledků výzkumu do praxe a s ním spojená ochrana duševního vlastnictví.*
- *Třetí pilíř představuje výuka a vzdělávání magisterských a postgraduálních studentů v rámci studijních programů zaměřených na biotechnologii a biomedicínu a organizace dalších specializovaných kurzů.*
-

BIOCEV bude nedílnou součástí evropského výzkumného prostoru a velkým přínosem pro vědu České republiky. Centrum je již nyní zapojeno do světové výzkumné sítě Infrafrontier, konsorcia Euro-BioImaging a sítě pro integrovanou strukturní biologii Instruct.

Na otázky o průběhu realizace projektu odpovídá předseda Rady BIOCEV, ředitel Ústavu molekulární genetiky AV ČR, v.v.i., profesor Václav Hořejší:

Jaký je aktuální stav projektu?

Projekt BIOCEV je vzhledem ke svému rozsahu řazen mezi takzvané velké projekty, o kterých rozhoduje Evropská komise. Rozhodnutí o přidělení podpory bylo Evropskou komisí vydáno v září 2011 a definitivní kladné rozhodnutí bylo potvrzeno Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy 31. 1. 2012. V současné době probíhá dvoustupňové výběrové řízení pro výběr zhotovitele stavby, výběrové řízení na technický dozor investora a zpracovává se podrobná projektová dokumentace pro provedení stavby.

Oproti původnímu plánu má projekt značné zpoždění (způsobené souběhem několika externích a interních vlivů); podle aktuálně platného harmonogramu by nicméně měla být budova připravena k nastěhování na konci roku 2014.

Financování projektu bylo zkrácené o 28% oproti původní požadované částce. Jak vážný dopad to bude mít na realizaci plánovaných výzkumných záměrů?

Některé původně plánované aktivity (závislé na nákladných přístrojích) budou muset být poněkud redukovány; finanční výpadek ve výši několika set milionů Kč bude nutno zčásti hradit ze zdrojů Akademie věd a Univerzity Karlovy.

Jaké nové a pro Českou republiku unikátní technologické možnosti se budou používat na novém ústavu?

Unikátní bude především tzv. myší klinika - centrum fenogenomiky, které se zaměřuje na analýzu funkcí genů pomocí zvířecích modelů a na určení mechanismů, které kontrolují vývoj nemocí. Toto centrum bude zapojeno do rozsáhlé světové kolaborativní sítě. Kromě toho bude BIOCEV vybavený vynikající mikroskopickou technikou.

BIOCEV je zamýšlen jako špičkové centrum se špičkovými zaměstnanci. Plánujete pozvat vědce ze zahraničí, aby byli vedoucími v nových laboratořích?

Tento záměr existuje, ale vzhledem k tomu, že došlo ke značnému zdržení, nebyly dosud vypsaný konkurzy na vedoucí místa. Problémem jsou i přetrvávající rozdíly v platových poměrech na českých a západoevropských vědeckých institucích.

Hodně pomáháte cizincům pracujícím na Ústavu molekulární genetiky a obecně podporujete mezinárodní spolupráci. Jaká je hlavní přednost existence mezinárodních vědeckých týmů na českých výzkumných ústavech?

Věda je ze své podstaty internacionální. Je proto potřeba maximálně podporovat (zvláště při výchově mladých vědců) silné zapojení do mezinárodních spoluprací, rutinní komunikaci v angličtině, atd. Jinak hrozí, že si lidé zvyknou na jakousi „druholigovou“ mentalitu a provincialitu.

V laboratořích centra BIOCEV bude pracovat na svých diplomových a disertačních pracích kolem 250 studentů. Plánujete nějak „přilákat“ špičkové studenty ze zahraničí?

Rozhodně. Myslíme si, že BIOCEV (ale i Ústav molekulární genetiky) bude stále více atraktivní zvláště pro studenty a mladé badatele například z jihoevropských zemí (v důsledku tamních ekonomických těžkostí).

A na závěr trochu osobnější otázka. Víím, že jste velkým nadšencem vědy, zastáváte funkce ředitele Ústavu molekulární genetiky a vedoucího jednoho z jeho vědeckých oddělení, koordinujete výzkum, píšete odborné články a věnujete se i popularizační činnosti. Zároveň jste nyní i předsedou Rady BIOCEV, což je velká práce a zodpovědnost. Co je zdrojem Vaší duševní energie pro tak široké aktivity? Motivuje Vás víc vnitřní entuziasmus anebo logické důvody?

Myslím, že se prostě snažím dobře a odpovědně dělat svoji práci (za kterou jsem i docela dobře placen). Funkce, které nyní vykonávám, považuji za službu vědecké komunitě. Daleko více by mě bavilo věnovat se především intenzivně vědě, ale to, co nyní převážně dělám, prostě někdo relativně zkušený dělat musí – je to celkem častý osud stárnoucích vědců...